

De moestuin

Winter

JAN WILLEM MIJS

Blauwe bakpruimen behoren tot de gemakkelijkst te kweken pruimen en zijn zeer decoratief. Na de fraaie bloei zijn de bomen maandenlang overladen met prachtige blauwe vruchten. Pruimen zijn van alle steenvruchten de meest probleemloze. Ze kunnen als struik, hoog- of halfstam worden gekweekt, zelfs een waaivorm tegen een muur op het zuiden of westen is mogelijk. Droge warme zomers en relatief koude winters zijn prima voor pruimebomen. Wel kan vooral in een zachte winter nachtvorstschade aan de bloesem ontstaan als de bomen te vroeg bloeien. Bijna alle grondsoorten zijn geschikt, zelfs laaggelegen vochtige grond, als er maar geen water blijft staan.

FOTO: JAN WILLEM MIJS

Pruimebomen hebben wel kalk nodig. Op zure grond moet dus regelmatig worden gekalkt. Er hoeft aan pruimebomen weinig gesnoeid te worden, hoogstens wat uitdunnen, dode takken weghalen en te lange takken inkorten. Het beste kan dat direct na de oogst of direct na de bloei worden gedaan. Dit reduceert de kans op besmetting met de schimmelziekte loodglans.

Pruimen behoren tot het geslacht *Prunus* en zoals dat vaker het geval is zijn deskundigen het niet met elkaar eens over de juiste indeling, groepering en naamgeving van de verschillende pruimensoorten. Zo onderscheidt men wel gewone pruimen, kwetsen, Japanse pruimen, Reine Claudes, mirabellen (ook wel kroosjespruimen genoemd) en kerspruimen. De mirabellen en kerspruimen staan nog dicht bij wilde pruimen en kunnen soms op eigen wortel worden geteeld. De blauwe bakpruimen behoren bijna allemaal tot de kwetsen of tot de mirabellen. Maar pruimen kruisen gemakkelijk met elkaar en met de sleedoorn, dus soms zijn rassen niet meer goed in te delen bij een bepaalde groep. Vaak zijn ze gedoornd.

In Europa worden vooral kwetsen geteeld voor industrieel gebruik, met name voor jams, compote en taartvulling. In Zuid-Europa worden kwetsen ook geteeld om er de bekende gedroogde pruimen van te maken. Sommige kwetsenrassen geven echter ook zeer smakelijke zoete vruchten wanneer ze volledig rijp zijn. In zijn algemeenheid is de smaak van blauwe bakpruimen wat rinsig zoet. De pluktijd is meestal in september. 'Betuwse Kwets', 'Bühler Frühzwetschge', 'Hauszwetschge', 'Hongaarse kwets' en 'Italiaanse kwets' zijn bekende rassen, maar er zijn er nog veel meer. In Engeland waar kwetsen veel minder worden geteeld gebruikt men in plaats van kwetsen 'Damsons', die behoren tot de mirabellen. De naam damson zou zijn afgeleid van de vermeende herkomst uit Damascus, waarvandaan door toedoen van de Romeinen dit type pruim in Engeland is terechtgekomen. 'Farleigh Damson' en 'Merryweather' zijn bekende rassen. Sommige pruimenrassen zijn zelfbestuivers, maar in zijn algemeenheid geldt dat kruisbestuiving een grotere oogst oplevert. Let bij de keuze van een ras wel op het feit dat de steen, de pit, los ligt in de vrucht. Dat vergemakkelijkt het schoonmaken aanzienlijk.

Blauwe bakpruimen of kwetsen

Stootblauw is het inwendig deels blauw verkleuren van aardappelen. In de doorsneden aardappelknol is een verkleuring te zien die meestal blauwachtig is. Dat blauw is een gevolg van een enzymatische verkleuring van beschadigd aardappelweefsel. Het ontstaat vooral bij het rooien en storten wanneer de temperatuur laag is; onder 12° C treedt meer blauw op dan bij hogere temperaturen. Het beste is dus te rooien bij temperaturen boven de 12° C en zeer voorzichtig met de aardappelknollen om te gaan. Behandel de aardappelen bij een late oogst in november/december bij lage temperaturen als eieren. Oogst niet vroeg in de morgen, maar in de tweede helft van de middag wanneer de dagtemperatuur het hoogst is. Met de gift van veel kali en stikstof wordt de blauwgevoeligheid beperkt.

FOTO: PCA - PROEFCENTRUM VOOR DE AARDAPPELTEELT

FOTO: JAN WILLEM MIJS

Rode kool is met zijn blauw berijpt blad en specifieke smaak een buitenbeentje onder de sluitkolen. Gezaaid wordt vanaf de laatste week van maart tot half april in een zaaibakje, verspeend in een individuele pot als de eerste echte blaadjes verschijnen. Na het verspenen wordt rode kool verder opgekweekt in de open lucht, maar moet wel worden beschermd tegen mogelijke nachtvorst. Plant ze uit wanneer de planten zo'n vier echte bladeren hebben. Rode kool houdt van zware grond die flink is bemest en indien nodig van kalk voorzien. Plant de koolplantjes vrij diep en druk ze stevig aan.

Zorg voor voldoende vocht in de zomer maar geef niet steeds kleine beetjes water, maar giet af en toe ruim. Dat stimuleert het wortelstelsel goed in de diepte te groeien op zoek naar vocht. Een beetje nachtvorst kan geen kwaad, maar voordat echte vorst optreedt dienen de kolen in de bewaring te worden gebracht. Een koele vorstvrije plaats met vrij hoge luchtvochtigheid is ideaal. 'Lectro F1' is een goed bewaarras, evenals het biologische ras 'Marnier Lagerrot'. 'Lodero F1' is een bewaarras met een hoge resistentie tegen knolvoet. ■

Jan Willem Mijs schrijft over tuinieren en maakt deel uit van de redactie